

at Udstykningen af Jord har været en social Velsignelse for vort Land. Den har for Landbruget haft den store Betydning, at dette Erhverv er kommet til at arbejde under langt mere stabile sociale Forhold, end Tilfældet er for andre Erhverv. Det har været en Lykke for det danske Landbrug, at den rent tekniske Udvikling, den rent erhvervsmæssige Udvikling saa langt fra at hindre endog har ansporet til en fortsat Udstykning af Virksomhederne i selvstændige mindre Bedrifter, medens det paa den anden Side har været og er en af Industrierhvervenes Ulykker, at den tekniske Udvikling indenfor disse har medført en Bevægelse i stik modsat Retning af den, der har fundet Sted i Landbruget, en Bevægelse, der gaar ud paa, at Smaabedrifterne lægges øde, og at Produktionen samles i forholdsvis faa meget store Virksomheder, der ejes af Aktieselskaber med et meget stort Antal Lønarbejdere, der aldrig i samme Grad som den selvstændige Bedriftsleder i de mindre Landbrug vil kunne føle sig staaende i direkte Forhold til Virksomhedens økonomiske Resultater og derfor heller ikke vil kunne have den deraf følgende personlige Ansvarsfølelse overfor selve Virksomheden. De mange Tusinde smaa og middelstore Landbrug betyder for hele vort Samfund en stor Modstandskraft overfor sociale Rystelser, og for vor Fremtid har de den Betydning, at de afgiver Vokseplads for en sund og arbejdsom Ungdom, der gennem Barneaarene vil lære at holde Arbejdet i Ære paa den rette Maade.

Samtidig hermed har Oprettelsen af mindre Landbrug, Udstykningen af Jord, bidraget til at støtte det danske Landbrug og dermed hele vort Land i økonomisk Henseende. Dette hænger sammen med, at Fremstillingen af forædlede Husdyrprodukter er blevet det danske Landbrugs Specialitet. Denne Produktion gennem Husdyrhold danner i Virkeligheden det økonomiske Grundlag for det mindre Landbrugs Opretholdelse, men samtidig afgiver selve Virksomheden indenfor det mindre Landbrug en betydelig Støtte for hele denne Produktions Udvikling og Fremgang. Der er her en ejendommelig Vekselvirkning, som formentlig er af fundamental Betydning, naar man vil forsøge at forstaa hele den særlige Udvikling, der har fundet Sted, og som har særpræget det danske Landbrug i den sidste Menneskealder. Jeg tror, det vil være rigtigt at holde sig det for Øje, naar Betingelserne

for det mindre Landbrugs Bestaaen og dermed for Udstykningsbevægelsens Fortsættelse tages op til Overvejelse. Det forekommer mig, at det maa anses for at være hævet over enhver Tvivl, at ogsaa i Fremtiden vil Husdyrhold og den derved muliggjorte Forædlingsindustri blive det centrale i dansk Landbrugsproduktion. Jeg skal ikke her komme nærmere ind paa hele dette Spørgsmaal, men alt, hvad der i Øjeblikket foreligger, og ikke mindst de voldsomme Prisbevægelser, som vi i Øjeblikket er Vidne til, tyder i denne Retning. For saa vidt er der da heller ikke Grund til at betvivle, at der foreligger det fornødne økonomiske Grundlag for, at Udstykningsbevægelsen her i Landet, til Trods for at den danske Agerjord i Forvejen er udstykket stærkere end i saa godt som alle andre Lande, meget vel kan videreføres, og for saa vidt foreligger der ogsaa al mulig Berettigelse til, at Staten som hidtil i det Omfang, der skønnes paakrævet og overkommeligt, yder Støtte til denne Bevægelse, naar blot det iagttages, at Udviklingen kommer til at foregaa under sunde og naturlige Forhold.

I denne Henseende frembyder Øjeblikket imidlertid meget store Vanskeligheder, som det vil være farligt at overse eller at undervurdere. Disse Vanskeligheder bestaar ikke deri, at der er en meget høj Pris paa Jord. Der har vel under Krigen været nogen Stigning i Jordprisen, men denne Prisstigning har dog i Sammenligning med Prisstigningen paa alt andet været forholdsvis ringe, og der er desværre al Sandsynlighed for, at vi i den nærmeste Fremtid, ikke mindst ovre i Jylland, vil komme til at se Prisforskydninger, der vil give stort Udbud af billig Jord. Men de Vanskeligheder af særlig Art, som Øjeblikket frembyder, bestaar, som ærede Medlemmer vil vide, deri, at der er meget store Omkostninger forbundet med Oprettelsen af nye Brug, ved at Bygningsomkostninger og Omkostninger til Anskaffelse af Besætning og Inventar er blevet saa uforholdsmæssig store. Saaledes har det været i de sidste Aar under Krigen og i de Aar, der er forløbet efter Krigen, men disse særlige Vanskeligheder er der ikke mindst Grund til at tage i Betragtning nu i dette Øjeblik, da vi ganske sikkert staar umiddelbart foran eller endogsaa midt i selve Prisnedgangen.

Der har før Krigen været gode økonomiske Betingelser for, at der ved Udstykning kunde oprettes et større Antal af selvstændige smaa Landbrugsbedrifter, og